

רבייט פרומר אברהם חיימס
347113

בן יהודית ונחמן
נולד ב- ב' באלוֹל תרצ"ח 29.8.1938
התגייס לצה"ל באוגוסט 1956
שירות בגדוד "גבעות" (13)
נפל ב- כ"ב אייר תשי"ח 11.5.1958
בעת מילוי תפקידו.

פרומר, אברהム היינט

בן נחמן ויהודית. נולד ביום כי באלוול תרצ"ח (29.8.1938) בו. נ' אביב. נצר למשפחה-רבנים מפולין. למד בבית-ספר יסודי בגבעתיים. היה נער בעל תפיסה מהירה וערנית. דרש תמיד את האמת והצדק מכל הסובבים אותו. גילוה כשרון בוגינה בפסנתר ואף חיבר מספר מנגינות בעצמו שלא רשם. לאחר סיימו את לימודיו בבית הספר היסודי למד שנה אחת בבית-ספר תיקון בקיבוץ נען ולאחר מכן חזר לבתו ולמד במשך שנה נוספת. כשסיים את הכיתה הששית יצא עם קבוצתו מתנועת "הנווער העובד" להכשרה בקיבוץ מלכיה ושם עבד כרפתקן. לאחר זמן-מה נפגע עלי-ידי חבריו ועזב את הקיבוץ. בחזרו הביתה החל לעבוד בוגניה עד גיוסו לצה"ל. בהתייצבו לשירות העלים מן הרופא פגם קל בזורעו, כי ראה את השירות כחוות כל אורה. גויס לצה"ל באוגוסט 1956. עוד לפני צאתו את בסיס-הטירונות השתתף במערכות-סיני במסגרת חיל-הרגלים ומיד לאחר סיום הקרבנות עבר קורס מ"כ ולאחריו עוד קורס. אז נתמנה מפקד על כיתת-AMILAIM אולם זמן-מה לאחר מכן ביקש להצטרף ליחידה קרבית מסוימת שלא ראה ברכה בתפקיד זה של פיקוד על אנשים מבוגרים ממנו. הוא שאף לשמש כקצין בחיל-הרגלים ואף פעל בכיוון זה, אך הוא נפל ביום כ"ב באדר תש"ח (11.5.1958) בשעת מילוי תפקידו והובא למנוחת-עולםם בבית-הקבורת הצבאי בקרית-שאל. ההורים תרמו על-שםו ולזכרו נברשת חשמל לבית-הכנסת הגדול "عين יעקב" אשר בגבעתיים.

קייבוץ גלויה

ותיקי מלחמת העצמאות החלו משתחררים, ואת מקומם תפסו מתגייסים צעירים מבני העלייה החדרה. חילם אלה – אף שהיתה להם זיקה עמוקה למולדת ולعروci האומה – באו לחביבה ללא ערכיהם ממשעת ומוראל, ולא היכרות עם תנאי הארץ וสภาพה. בפני החביבה ניצבו בעיות חברתיות קשות בנוסך לעומס התפקידים הבטחוניים.

היה צורך ללמד את החילים החדשניים עברית, להקנות להם ערכים ולסייע בהשתתפותם במרחב הבטחוני של המדינה. כן היה על מפקדי החביבה לאמן את היילה וללבש את היחידות, כדי שתוככי הנהה לשתלב בתפקידיה ההנוגע על הגבולות, סיורים ופעולות מנע נגד מעשי התקופת מעצריהם של העربים. תקופה זו הייתה תקופה מעבר לחטיבת "גולני", אשר לחומייה עסקו בתפקידיה הגנה, אבטחה ותפקיד דם אחרם. בכלל היו אלה שנים קשות למדינת ישראל. העלייה המהונית בראשית שנות ה-50 הציעה בעיות קשות של קליטה כלכלית וחברתית, בעיות הקשותות בהתיישבות בקנה מידה נרחב ובבעיות הקשותות במעבר המוני של בעליים ממקצתו עות בלתי יצרניים לכפר ולהטעייה.

בראשית 1950 הוקמו בארץ המעברות הראשונות, שהטבינו את חותמן על נוף הארץ במחצית הראשונה של שנות ה-50. מיקומן של המעברות נקבע על יסוד אפשרויות התעסוקה, ולפיכך הוחלט על פיזורן בכל חלקי הארץ – מטולה בצפון ועד לירוחם בדרום. מיספון של המעברות הגיע לכדי 120, ורבים מחויליה החדשניים של חטיבת

"גולני" המתחדשת באו מוקב המעברות. היו בעיות קשות ב"גולני" של אותן ימים: אי-ידיית השפה העברית, בעיות של פקידים ווירקים, בעיות של שימוש בסמים, בעיות של חוסר קומוניציה ובעיות סعد חמורות ביותר. ואולם העבודה השלוחות שביבטו מפקדי החביבה, ברויים ותקי תש"ה, עשתה את שלה. נוצר קשר אישי עם החיל, והוא החל להאמין במפקד שלו, ראה בו חבר ושיתף אותו בעיותו.

תיק מפקד החביבה של אותן ימים מלא בעשרות ומאות מכתבי חיליאים משוחררים, שנמרו על קשר עם מפקודיהם, כתבו להם בעברית רצווחה ועמוסות שניות מצדם מסתדרים באורחות, ובמיוחד לא מעטים אף ביקשו את עורת המג'יד או המ"ט בניסיון להתקבל במקום עבודתו.

נס את פעולותיה הצבאיות של "גולני" בראשית שנות ה-50 צריך להבין דרך היכרות מעמיקה של אותה תקופה. קליטת העלייה ומיזוגה בתרבות ובחברה הישראלית תוך הקנייה בסיס כלכלי לעוזה. היו את עיקר המאמצים ותבכו השקעה מרובה הפטניציאלי של המדינה. הצבא ורחליה היקף של מלחמת העצמאות פרוק, ואת מקומו תפס צבא סדרי קטרהורף ומערך מילואים ורחבייה, שעליו הושתת עיקר כוחו של צה"ל.

המשמעות הצבאית שהוטלו בתקופה זו על חטיבת "גולני" בלון תפקידו שמיורה, אבטחה ופטרול. גדור "גדרון" החיק את גבול הצפון, אך מוכן שלא היה ותפקידו חיפוי הגדר והתרסוס במקומות רגניות בגבול הגנו והפינו וכוחות. אם למשל, היו מתבצעות עבודות בייבוש החולות והוטל על "טליון" לאבטחה את האוזור, הינה נשלחת מיתה עם הנשק הכיתתי שלה, ובמקרה הטוב יותר, היו מוסיפים לקבוצת החילאים גם מקלע בינוני. כך הוחזק קו הצפון, השקט בקו הגבול עם סוריה לאורך ומטרם רב.

הנוף האנושי של "גולני"

על הנוף האנושי של חטיבת "גולני" באוטם ימים, מספר נחום גולן, מפקד החטיבה, במהלך מלחמת יום העצמאות: "נסيون מאורעות 39-1936 בעמקים ובגליל, והתגבשותה של שכבת פעילים בהגנה ואנשי משמר, קורסים רבים ושונים אשר הקיפו את אנשי היישובים והנויר - הביאו לחטיבה שכבות המעוותות במסורת אירגון ה"הגנה" ובערכיו. אליהם נctrפו יחידות מגיסות של חיל נוטרים, בני ערים ומושבות, אשר קיימו בעת היא את שנת השירות הלאומי שלהם, ועל אלה נוספו מאנשי היישובים ובניהם, אשר לחמו במסגרת הצבא הבריטי במהלך העולם השני, וראו בשירותם שליחות 'הגנתית' מובהקת... רבות מפעולות החטיבה בוצעו תחילת תוך גיוס זמני של אנשי היישובים לצורך פועלה בודדת זו או אחרת. הדבר בא מתוך שהמסגרת של חיילי הגיוס המלא לא הספיקה עדיין, והאנשים נקראו לפועל ישר מעובדתם. כשגמרו - חזרו למשקם, לעבודת יומם. גם הסגל הפיקודי של החטיבה עלה מקרוב אנשי ההתיישבות שבמרחוב, והוא שהטביע את צביונו המובהק על החטיבה ואורח חייה והשפע על הרוח והאוירה המיוחדים, אשר צינו אותה בתקופת מלחמת השחרור ואר לאהריה, וכך הינו החטיבה, מרחיב העמקים והגליל על יישובי, בימים הראשונים למלחמה - גוף אחד".

קשיי תקשורת

לחטיבת "גולני" בראשית שנות החמשים היו קשיים רבים, שבאו לידי ביטוי בולט. בקרב על תל אל-מוטילה. לדעת הוועדה, התקשו חיילי היחידה ליצור תקשורת בעת הקרב זאת בגל הריבוי בשפות הדיבור רק 10 אחוזים מן החיילים היו ילידי הארץ ומערב אירופה. רמת החיילים - כך טענה הוועדה - לא הייתה גבוהה גם מפני שחלקם לא השלים את אימוניהם (לרובות אימון הפרט), והטוביים מביניהם היו אלה שנפגעו ראשוניים, בפועל תל אל-מוטילה.

כאמון, בשורה ובקרב (1957-1967)

בעשר השנים המפ리를ות בין מבצע "קדש" (1956) לבין מלחמת "ששת הימים" (1967) פקדו על חטיבת גולני ששה מה"טים כدلיקמן: אהרון (ארון) דורון (1957-1958), אלעד פلد (1960-1961), אהרון יריב (1961-1962), מרדכי (MOTEH) גור (1961-1963), אורן ברידצון זיל (1963-1965) ושלמה אלטונן זיל (1965-1966). היה זה עשור של שקט יחסית, במיוחד בגבול הירא-מצרים, וחטיבת גולני, חלק מצה"ל כולם, התפנתה אף היא לפעולות ממושכת, שגרתית וחשובה של בניית הכוח, אימונים, ה��ידות והתארגנות, טיפול המשמעת, המודיאל וגאות-היחידה, תוך טיפול מיוחד בחיל הבודד, במחلكה, בפלוגה ובגדוד.

לוחמי החטיבה בעשר השנים 1957-1967 חילקו את זמנם בדרך כלל בין תפקידים אימוניים קצריות ("אימון קיז" ו"אימון חורף") ו"תעסוקה מבצעית" ממושכת לאורך גבולות ה"קו הירוק". יחידות החטיבה (הגදודים, פלוגות-הסיוור, פלוגות המ"כים, פלוגות הטירונים, הקשר וההנדסה), היו מפוזרות בכל רחבי הארץ, מגבול הצפון והגבול הירושא-ישראליסורי, עד הגבול הירדני ("פרוזדור ירושלים" ומובלעת הר-הצופים) – ועד גבול רצועת עזה והנגב הדרומי.

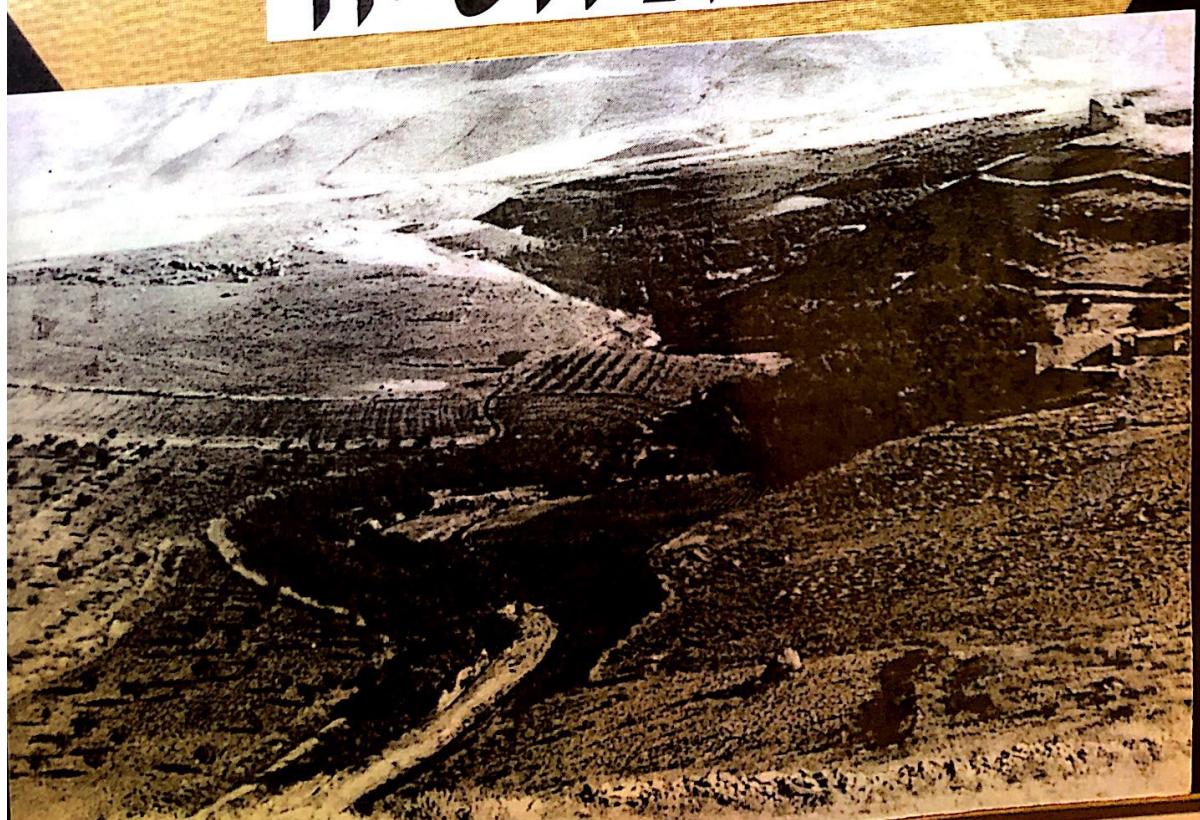
בטעון שוטף (בט"ש) (1957-1967)

עיקרי מדיניות הבטחון של ישראל לאחר מבצע "קדש" היו שמירת הישגי מבצע "קדש" (ובכלל זה החופש שיט במצרים טיראן), פיתוח מתמיד וקיים כושר הרתעה והכרעה ומאבק יומי-יומי (בט"ש) על שמירת הריבונות הישראלית לאורך גבולות שביתת-הנשק נבנול, לאורך הגבול הישראלי-סורי). הסורים התבצרו היבט לאורך קו הנבול, 77 ק"מ אורכו מתל-אל-קדי בצפונו ועד אל-חמה בדרום, בנו מערכת מוצבים קדמיים וערופיים, סללו דרך פטרולים, והחזיקו לאורך ה"קו הירוק" 15,000 חיילים וכן טנקים, תותחים ומרומיות. הם ניצלו את יתרוןם בעוצמת-اش ובשליטה טופוגרפית, שהקנתה להם הרמה הסורית (רמת-הגולן), הפגיו יישובים ישראליים באש ארטילירית, צלפו באש מקלעים ונק"ל, התרכלו לשיט ולDIG בצפון-מזרחה הכרות, וניסו למנוע בכוחعي בודח קלאי של החליקות באזורי המפוזרים. לחימה חטיבת גולני עם כוחות נוספים של פיקוד צפון הגיבו במאץ רצוף ומתחמשך של פעילות מבצעית, סיורים, תצפיות, מארבים, סיוע לשמיירה ביישובים ואבטחה צמודה לחקלאים. גולת הכותרת של פועלות הגמול בתאפק בעשור של שינוי הששים (1957-1967) היו המים" (1965-1966) כנגד מיזמת הסורים להטוט את מקורות הירדן.

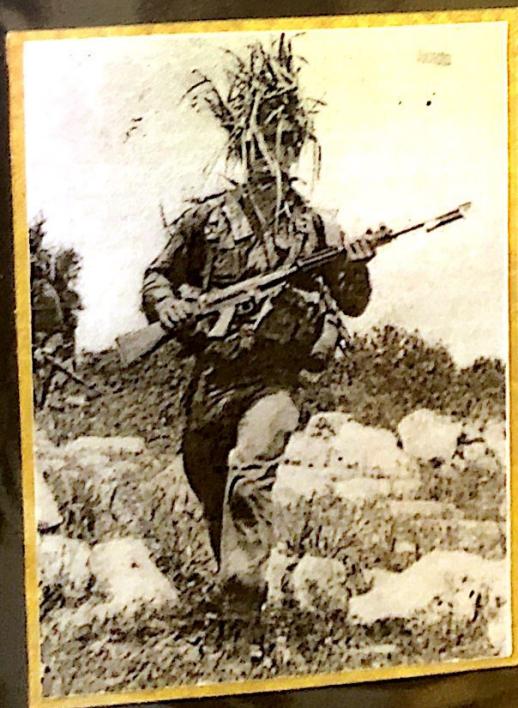
בסיור שיגרתי

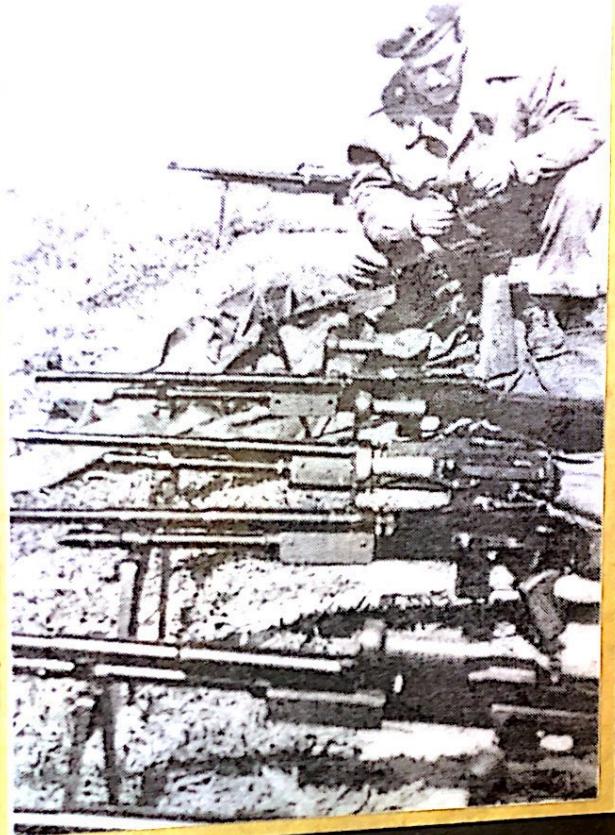

גזרת הסיור

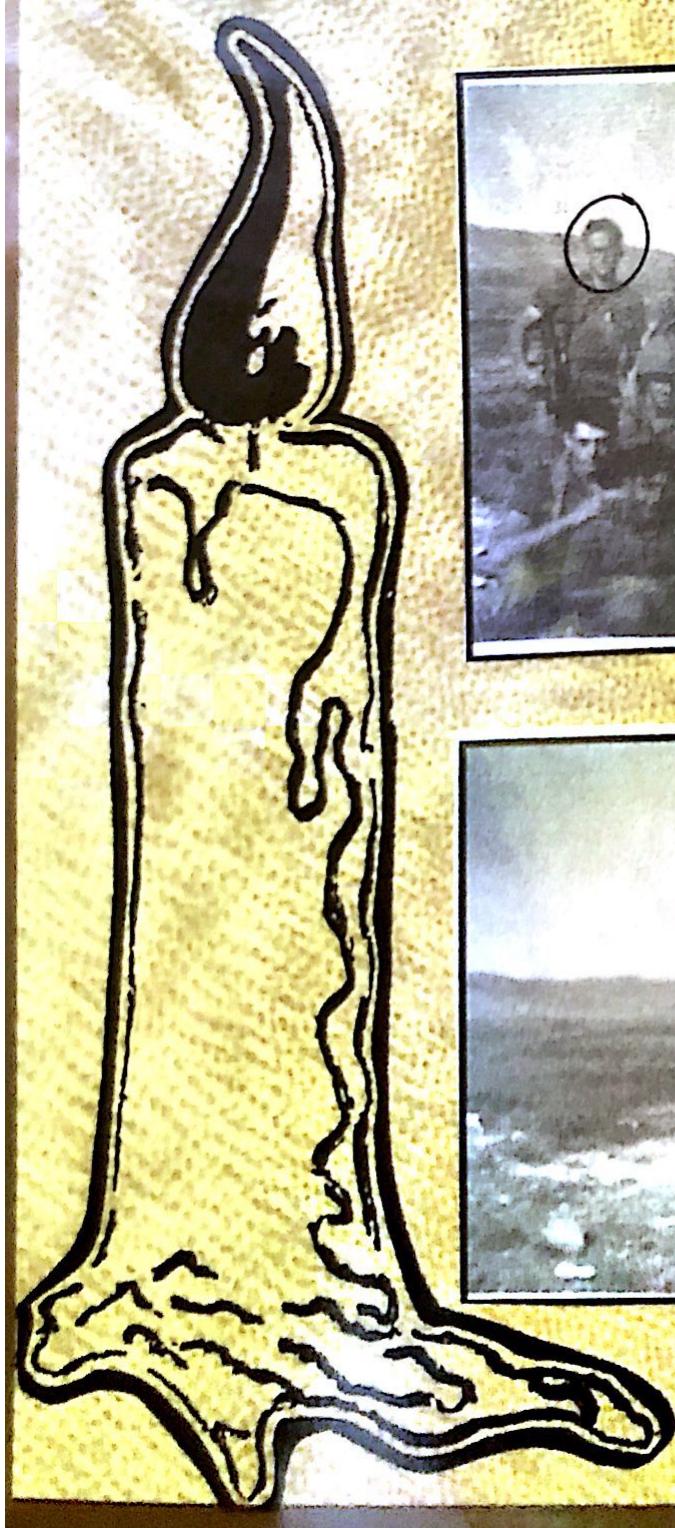

באיונים

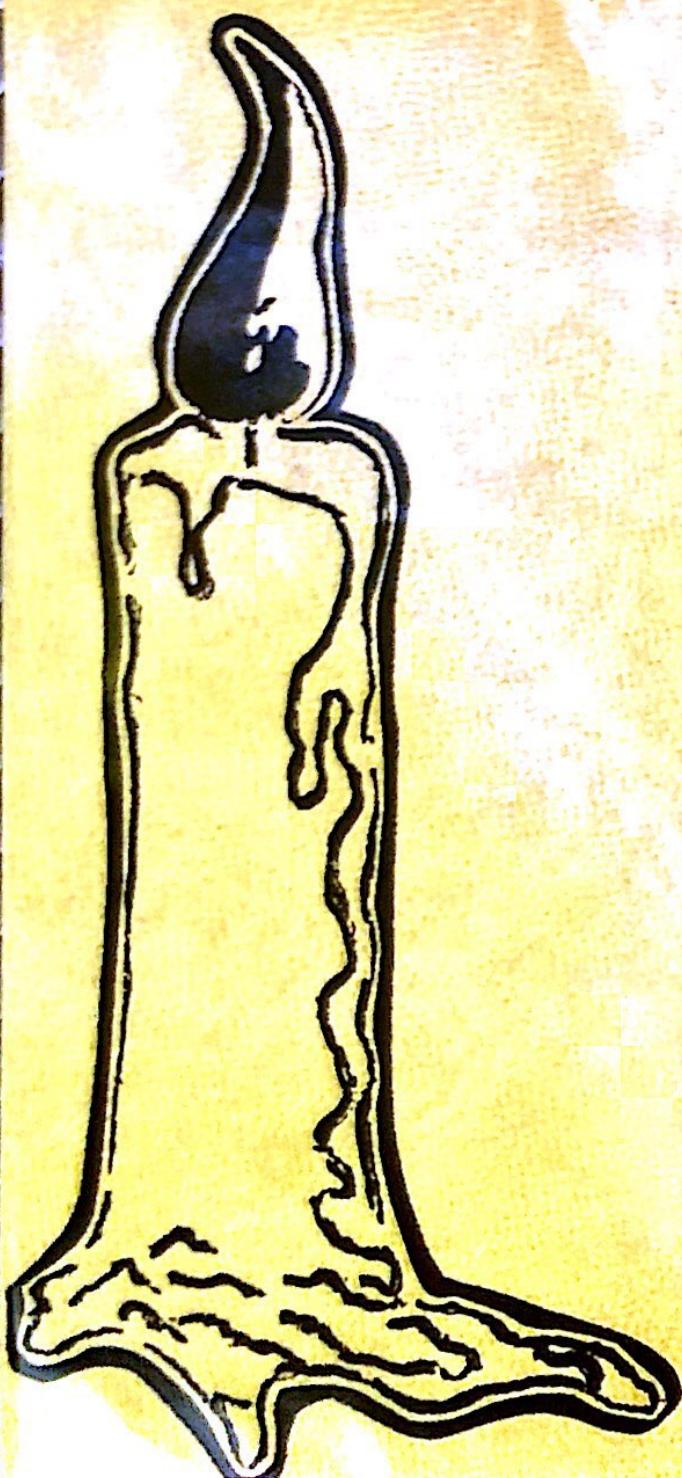
תמונות של אברהם חיים -מתוקופת הצבא-

מבצע "חרגול" – פועלות תאופיק (1 בפברואר 1960)
רמת הלחימה שהפגינה חטיבת גולני במבצע "קדש" (נובמבר 1956),
מבצע בו היו לחטיבה 14 חללים ור 110 פצועים; רמת המשמעת,
האימונים והמוראל, שטיפחו בשנים שלאחר מבצע "קדש" מפקדי
חטיבתה בנימין ג'בלי (1956–1957), אהרון דורון (1957–1958) ואלעד פלד (1958–1960), חבו ייחדיו, ובסופה של דבר לאחר מאיץ
ממושך ופעולות שכונע בכל רמות הפיקוד בצה"ל הוטלה על חטיבת
גולני פעלת מבצעית גדולה באופן עצמאי. בסוף תקופת שירותו של
המח"ט אלעד פלד הוחלט על ידי המטכ"ל לפיקוד צפון לבצע
פעולות גמול נגד המוצב הסורי בח'ירבת תאופיק-א-תחתה, מעלה
Kİבוץ תל-קציר בדורות מורה הכנרת, והמשימה הוטלה הפעם על
חטיבת גולני בלבד. לאחר שורה ארוכה של תקריות אש וצופות,
שיומו הסורי באור המפורז בגזרת האון-תלקציר, החליט הדרג
המדיני להגיב בפעולה צבאית ישירה, שמטרתה הריסת בתיה הכפר של
תאופיק התחתונה, כפר אשר שימש בסיס לפעולות המיקוש, הירוי
וההטרדה מצד הסורים בגזרת תל-קציר. מבצע "חרגול" (פעולות
תאופיק) נקבע לליל 31 בינואר – 1 בפברואר 1960.

הכוח העיקרי במבצע "חרגול" מנה ארבע מחלקות (3 מחלקות של
פלוגות המ"כים בפיקוד סרן יהודה אשנפלד-גולן, ומחלקה מהסירות
בפיקוד סגן דיגלי) – לכיבוש הכפר, כוח חבלנים נושא חומר-יעף על
וחיל"מים בפיקוד הסמה"ט שלמה להט (צ"ץ) וכוחות חסימה
בפיקודם של רס"ן יוסף קסטל, סגן אוריה כהן וסגן אмир דורוני; כמו כן
השתתפו כוחות-משנה של מחלקת טוקים, סוללת תותחים, כוח
סיווע לחבלנים וחפ"ק המח"ט, שהתחמק במרכז גיזות הלחימה.
הכפר תאופיק-א-תחתה נכבש בקלות יחסית. עדותות הסורים פוצצו
ונחרסו, אך הסורים האירו את שטח הפעולה עם שני ורקרים, ליד
תאופיק-א-פוקא, ופתחו באש מקלעים כבדים וארטיליריה על הכוחות
התוקפים ועל קיבוץ תל-קציר. הארטיליריה של צה"ל השיבה בהפגזה
כבדה על ח'ירבת תאופיק-א-פוקא (תאופיק העליונה) ומוסבים
סורים אחרים, ובChiFi או התותחים והטנקים של צה"ל נסגרו
יחידות גולני לאחר ביצוע משימותיהם. בשעה 3.00 לפנות בוקר, או
ליום 1 בפברואר, הושלמה הנחת המטיענים, ובתי הכפר בתאופיק
התחתונה נהרסו. בפעולה נפלו 3 חיילי גולני ו-17 נפצעו. סגן אмир
דורוני קיבל צל"ש. הסורים חודיעו על 9 הרוגים ו-15 פצועים.

מבע "קדש" הקרב בו השתתף אברהם

ב-29 באוקטובר 1956 פתח צה"ל במבצע שני מטרת המלחמה: לפניו במצרים לפני שוי תספיק לקלוט את הנשך החדש שקיבלה למגעו הפה של מאון הכוחות. המשימות שהוטלו על צה"ל היו לכבות וטלתו מצבאה האויב את חצי האי סייני להניע לתעלת סואץ, לכבות את רצועת עזה, לפני גוש בזיאון, לחסל את בסיסיהם ולפתחו את מצרי טיראן לשיט הופשי.

הפעולה הראשונה לכיבוש מתחמי רפיה כללה את חטיבת "גולני". משימת הכיבוש הוטלה על אוגדה 77, בפיקודו של האלוף חיים לסקוב. האוגדה כללה את חטיבת "גולני" (שלושה גדודים סדר ריס וגדוד מילואים) וחטיבת שרין 27, אנד ארטילרי רי וגדוד הנדסה.

על חטיבת "גולני" וחטיבת השرين 27 הוטל לפרק את מערכ האויב ברופיה-אלעירים. הייתה זו משימה מרכזית במערכה, אשר עתידה הייתה להכין ריע את הקרב כולם. מפקד האוגדה, אלוף חיים לסקוב (לימים הרמטכ"ל), הטיל על מפקד החטיבת "גולני", אל"ם בנימין ניבלי, לכבות את צומת רפיה וכן את המשלטים שבין גבול ישראל והכיביש שמדרום לרפיה, על מנת שחטיבת השرين תוכל להדרו דרך הפתחם הכבוש ולפרק לעומק המערך המצרי. התקפת החטיבה תוכנה בשלוש ורעות: גדורו "הבקעים הראשים" יחד עם גדור מילאים יפריצו באגף השמאלי את שדות המוקשים ויעלו על הרכ' ביש ניצנה-רפיה, ומשם לכיוון צומת רפיה מדרום; גדורו "נדער" יעל מהמרכז על המוצבים שמדרום למחלנות רפיה; גדורו "ברק" יעל מהאגף הימני לבבש חניונים-רפיה וכבות שני מוצבים.

בב"ד "הבקעים הראשים", סא"ל מאיר פועל (פלבסקי), הוביל את גדורו מנירוץ' מערבה. עברו שעיה קלה הניע הרכ' – רכב על משאיות – אל הפריצה בשדה המוקשים הראשון. על הגדור זהה הוטלה משימת המפתח. כדי לכבות את הרכ' מה החינוי היה עליו לעשות כיבת דרך אורך יותר ולהילחם יותר מכל גדור אחר מגדורי החטיף בה. על מנת לאפשר לו לבצע את משימתו, תוגבר הגדור עד שהוא יצא לזרעה בקרב עצמאי.

ביסודות היה הגדור מורכב מארבע פלוגות רובי אים, פלוגה מסיינית אחת ולה שש מרגמות בנות 18 מ"מ, ושישה מקלעים כבדים 0.3, פלוגות מיל' דה ומחלקה הנדרסת. תחת פיקודו הועמדה עתה פלוגות טנקים – 21 "שרמן" – וכן מחלקה סיור על שמונה נייפס ומחלקה גט. עם שמונה תותחים בני ש"ט ליטראות. חלק מהחילים הרגלים נסעו בוחלי"מים, והנותרים הוסעו במשאיות.

בשלב הראשון התנהל הכל כשרה. המצרים כיבו את רוכരהם כאשר יצא הגדור מנירוץ' בnarrah הערויכו שאין אויב בשיטה. התנועה הושלמה איפוא בחסות החשכה. בעת ההונחתה אש ארטיל' רית של צה"ל על "גבעה 2", כשהתקתק"ק סן חים גראיט (לימים מפקד המ.ג. – קמץ"ר) מכונן את הפגושים לפני הסתערות לחומי "גולני". שוב הדלקו הוווקרים ולכדו/aloomot האור הגדורות תלקם ניכרים של הכוח. המצרים פתחו באיש.

אם יש חיבה בעולם
הרי שcola שלך...
אם יש תקווה בעולם
היא ניתנת לך...
אם יש אהבה בעולם
היא מוקדשת לך...
אם יש נצח בעולם
הוא לך - בתקווה...

ת.ג.צ.ב.ה.
פרומר אברהム-חייט
1938-1958

בני שמונה עשרה ובני תשע עשרה

**בני שמונה עשרה ובני תשע עשרה ובני עשרים
נהיים לניר עתוניים שבו מצהיבים
גם שולי המזועות השחורות.**

אבן בחזי, נופלת

**שמונה עשרה ותשעה עשרה ועשרים בעמיהם
ולבסוף נעצרת, שהיא אבן.**

**בשפת המדרכה קוצת עשב יבשה
כשער שמשון שנערף מראשו.**

**היהתי מונה את הגידים שצמכו, אסيري אבניים, בשמש
שמונה עשר- תשעה עשר- עשרים
ופתאים נחתמו שפטי כי נעלם
ממני מנין ברוח שהתחילה לרשך
נייר עתוניים מצהיב כמו
עצמות יבשות אצל שולי הכביש
או בשפת המדרכה.**